

§ 173

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämisestä

Kunnanhallitus 02.09.2025 § 173

214/00.04.00/2025

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen omaisuusjärjestelyistä kunnalle aiheutuvien välittömien kustannusten määrittämistä.

Asetusluonnoksessa määritellään, millä perusteilla kunta voi hakea valtiolta korvausta omaisuusjärjestelyistä aiheutuvista kustannuksista. Asetus perustuu sote-voimaannuttamislain (616/2021) 43 §:ään. Voimaannuttamislain mukaan kunnalla on oikeus saada hakemuksen perusteella valtiolta korvaus laissa kunnan omaisuuteen kohdistuvien järjestelyjen perusteella kunnalle aiheutuvista välittömistä kustannuksista.

Korvauksen hakeminen edellyttää yksityiskohtaista selvitystä kustannuksista ja tuotoista sekä tilintarkastajan lausuntoa. Korvaus voidaan myöntää, vaikka korvausraja ei ylity, jos omaisuusjärjestelyt vaarantavat kunnan taloudellisen itsehallinnon.

Kuntaliiton asiasta antamassa lausunnossa on korostettu muun muassa laskennallisten käyttö- ja pääomakustannusten hyväksymistä korvattaviksi, yhtiöittämisestä aiheutuvien kulujen sisällyttämistä korvaukseen, korvauksajan pidentämistä viiteen vuoteen vuokrasopimuksen päättymisestä sekä kompensatiomallin merkityksellisyyden turvaamista kunnallisen itsehallinnon näkökulmasta.

Lausunnot pyydetään toimittamaan ensisijaisesti lausuntopalvelun kautta 12.9.2025 klo 16 mennessä.

Valmistelija

Mikko Airaksinen

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Airaksinen

Päätösehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa asiasta seuraavan lausunnon: Korvattaviksi kustannuksiksi tulee hyväksyä kaikki ne kustannukset, joita vuokratuotolla on tarkoitettu katettavaksi. Tämä sisältää myös pääomakustannukset, kuten kiinteistöön sidotun oman ja vieraan pääoman kustannukset, poistot, maanvuokran osuuden ja teknisen riskin. Lisäksi kunnille tulee korvata kaikki yhtiöittämistä koskevista

selvityksistä aiheutuneet kustannukset. Mikäli toimintaa ei olisi siirretty hyvinvointialueelle, yhtiöittämistä ei olisi tarvittu.

Korvausmenettelyn tulee olla kunnille oikeudenmukainen, hallinnollisesti mahdollisimman kevyt ja taloudellisesti kestävä. Laskennallinen malli, joka on jo hyväksytty siirtymäkauden vuokran määrittämisessä, tulee säilyttää asetuksessa. Kustannusten selvittäminen takautuvasti aiheuttaisi kunnalle kohtuutonta hallinnollista taakkaa. Asetuksessa esitetty aikaraja (vuoden 2027 loppuun mennessä) purkukustannusten huomioimiseksi on liian lyhyt. Pomarkun kunta tukee Kuntaliiton ehdotusta viiden vuoden arviointiajasta vuokrasopimuksen päättymisestä lukien.

Pomarkun kunta korostaa Kuntaliiton tapaan, että kompensaatiomalli ei saa muodostua tosiasiallisesti merkityksettömäksi. Asetusluonnoksesta ei käy ilmi, miten voimaannpanolain 43 §:n mukainen oikeus korvauksen saantiin arvioidaan tilanteessa, jossa kunnan mahdollisuus päättää omasta taloudestaan ilmeisesti vaarantuu. Tämä tulee huomioida asetuksessa selkeämmin. Kompensaatiomenettelyn tulee aidosti korvata kunnille omaisuusjärjestelyistä johtuvat taloudelliset menetykset, siten että kuntien toimintaedellytykset turvataan.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano

kunnanjohtaja, Mikko Airaksinen